

godkendt, at de Huse, som i Øjeblikket var Tjenestehuse, vedblivende kunde være det, og at de, der ikke var Tjenestehuse, men var almindelige Lejeforhold underkastede, faldt ind under Lovens Bestemmelser. Men Spørgsmaalet er, hvad man skal forstaa ved et Tjenestehus. Jeg har tilladt mig her at citere § 12 i Loven af 23. Maj 1902 om Fæste-, Leje- og Tjenestehuse, der definerer Tjenestehuse som Huse, der gives til Bolig for Ejerens Betjente og Tyende, naar dette sker ved Oprettelse af skriftlig Kontrakt, der bestemmer, at Tjenestetiden ophører i Henhold til Tyendelovens Bestemmelser. Jeg maa endvidere sige, at jeg antydede, da jeg havde Ordet, at jeg kunde tænke mig en saadan Ordlyd som den, vi her i Folketinget havde givet Forslaget til Loven om Fæstegodsets Overgang til Selveje, hvori det hed, at Loven ikke kom til Anvendelse paa de Huse, som benyttedes til egentlige Tjenestehuse eller Boliger for Godsets Funktionærer. Hermed har jeg, saa klart, som jeg i Øjeblikket er i Stand til, peget paa, hvad jeg forstaaer ved Tjenestehuse. Det bliver saa Udvalgets Opgave at definere dette nærmere; jeg vil blot være mig mod dette, at man skulde have villet forhindre, at der i Fremtiden kunde oprettes Tjenestehuse. Det har man altsaa slet ikke villet. Tværtimod er jeg enig i, at det er en god Foranstaltning at fremskaffe Boliger til sine Arbejdere og ogsaa en god Foranstaltning at lægge lidt Jord til saadanne Boliger, men saa maa det ogsaa fremgaa deraf, at det virkelig er Tjenesteboliger. Vi har mange Tjenesteboliger, baade til Gartnere, Kuske og Fodermestre, til hvilke der meget vel kan være Jord, og det kan der ogsaa være til Boliger for Folk, der paa anden Vis er knyttede fast til Gaardens Arbejde, medens alle Brug, som er egentlige Husmandsbrug, ikke betegnes som Tjenestehuse, men falder ind under Lovens Bestemmelser. Det ærede Medlem Hr. Sporon-Fiedler var enig med mig i den første Del af min Tale, men den gik jo netop ud paa dette, at der skulde skabes Betyggelse for Lejehusmændene. Jeg vil sige, at de skal være som frie Mænd, der kan forhandle og træffe Overenskomst o. s. v. med deres Arbejdsgivere ligesom andre Mennesker. Det er det, jeg absolut tilsigter, og det forekommer mig, at det vil blive opnaaet

derved, at der sikres de paagældende i et længere Aaremaal Brugen af Husene og Jorden, og jeg tror ikke, at det vil bevirke nogen Skade nogetsteds.

Sporon-Fiedler: Det glædede mig af den højtærede Landbrugsministers Tale at erfare, at Hovedformaalet med Fremsættelsen af dette Lovforslag netop var at skabe Klarhed, det, som jeg før udtrykte var det mest bemærkelsesværdige og mest glædelige ved Lovforslaget. Den højtærede Landbrugsminister udtalte, at det var vanskeligt at finde en Betegnelse, som ramte det rigtige. Det forekommer mig, at saa snart der er Tale om en Arbejdsydelse i Forbindelse med disse Brug, saa er i og for sig Skellet trukket. Men det kan der jo blive Anledning til at drøfte nærmere i Udvalget. Det glædede mig, at Ministeren var enig med mig i, at det drejede sig om at opmuntre til og ikke om at forhindre, at der blev oprettet flere Brug af denne Art; for det er uden Tvivl, at disse Brug vil være langt, langt bedre egnede til at skabe lykkelige Forhold end de Brug, som der bliver oprettet i disse uhyre vanskelige Tider. Man kan være overbevist om, at naar en flittig og stræbsom Arbejderfamilie bliver paaskønnet ved, at der oprettes et Brug for den, saa vil den komme til at sidde under Vilkaar, der er langt bedre i økonomisk Henseende end de Vilkaar, hvorunder man opretter Statshusmandsbrug i Øjeblikket. Selvfølgelig er det ikke Eje, og selvfølgelig sidder de for saa vidt usikrere, som de altsaa kan faa Opsigelse paa 1 Aar. Men skulde der være Lighed til begge Sider, maatte man jo ogsaa kunne forlange, at vedkommende Bruger bandt sig for 8 Aar til den og den Arbejdsydelse, og det er der dog ingen, der vilde falde paa vilde være gavnligt. Men naar det er saaledes, at Arbejdsydelsen kun er paa 3 Maaneders Opsigelse, hvorimod Brugen af Huset er paa 8 Aar, vil der jo afgjort ikke blive oprettet Huse af denne Art. Det er jo overordentligt faa Huse, det i dette Tilfælde drejer sig om; de allerfleste Huse er der jo ikke forbundet nogen som helst Arbejdsydelse med. Naar der, som det ærede Medlem Hr. Martin Hansen sagde, er Tale om Kuske, Skovbetjente og Fodermestre, saa vil jeg sige, at det er ganske over-